БІОЕТИКА, ЗДОРОВ'Я НАРОДУ І НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ

Івано-Франківський національний медичний університет

професор І.Купновицька

Київ 2014

„Нашим найважливішим пріоритетом в охороні здоров'я і розвитку повинні бути інвестиції в майбутнє, в здоров'я дітей і молоді...”

Д-р Гро Харлем Брундтленд,
Генеральний директор ВООЗ, 2002 р.

- Сучасне бурхливе життя навантажене рядом біологічних проблем, які вимагають глибокого аналізу і шляхів до їх практичного вирішення.
- Проблема злиття України з європейською спільнотою заставляє громадськість ще активніше вирішувати їх, осягаючи сучасні методологічні підстави, однією з яких є біоетика.

- Біомедична етика сконцентрована навколо проблеми збереження і примноження здоров’я людини із застосуванням новітніх біотехнічних технологій.
- Суттєве значення для розв’язання цієї проблеми мають висококваліфікована підготовка і виховання кадрів.

- *Етика - це безмежно розширена відповідальність по відношенню до всього живого.*

- *Особистий приклад - не просто кращий метод переконання, а єдиний*

А.Швейцер

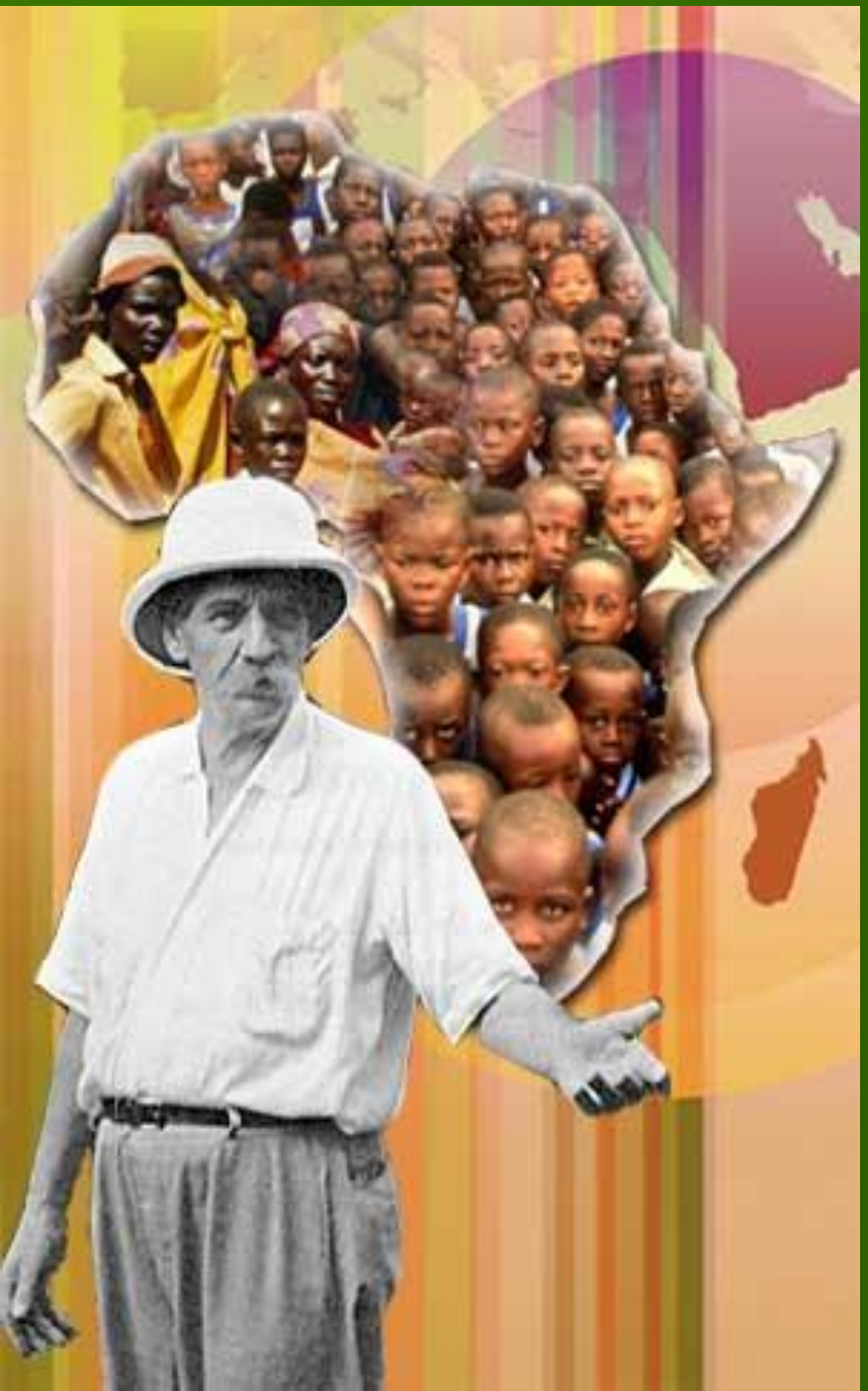

- "Я не знаю іншої людини, в якій би так ідеально поєднувалися доброта і прагнення до краси, як в Альберті Швейцері.«
- Так А. Ейнштейн охарактеризував видатного богослова, філософа, музиканта й лікаря з нагоди його 80-річчя.
- Жителі африканського континенту називали його "Великим Білим Лікарем" .

Послідовники і наступники А.Швейцера, який обгрунтовував етику благоговіння перед життям, відповідальності за все живе, у стінах Івано-Франківського національного медичного університету вчать молодь розуміти, що прогрес в біології, медицині несе як позитивні, так і негативні сторони, і за все це вченим, лікарям треба відповідати перед людством.

Формування перших понять і категорій біомедичної етики у студентів починається з пізнання природи клітини живого і вивчення структури і функції органів та систем людського тіла в нормі й патології.

Кафедра медичної біології

Кафедра фізіології

Кафедра нормальної анатомії

Кафедра патологічної фізіології

Кафедра патологічної анатомії

Кафедра медичної хімії

- Міжпредметна інтеграція в процесі викладання формує у студентів цілісне бачення феномену земного життя, розчленованого різними науками між собою.
- Життя, здоров’я, хвороба – це також понятійна мова при викладанні філософії молодим людям, що студіюють медицину.

Кафедра філософії → **Кафедри внутрішніх хвороб**

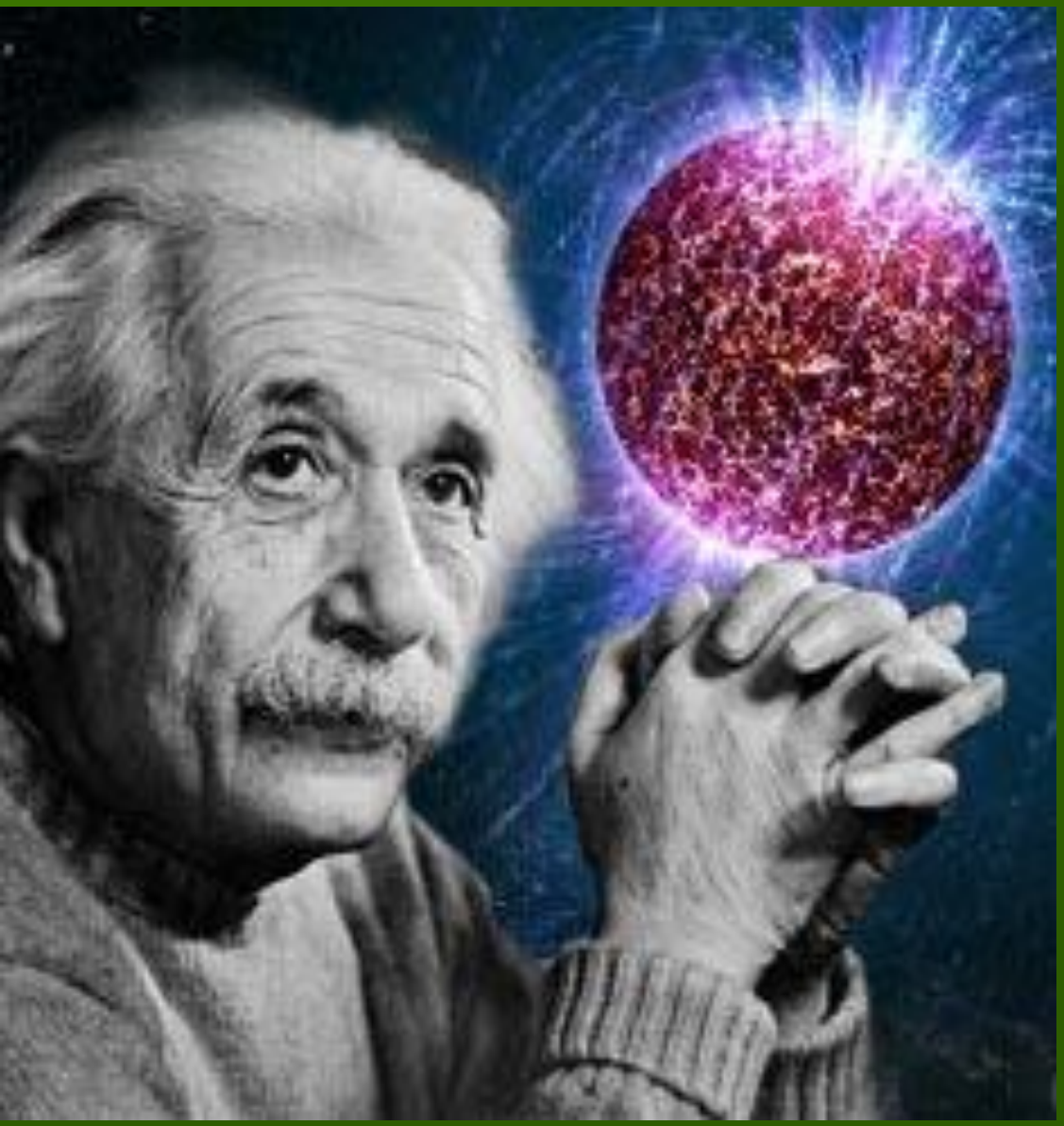

Оскільки „в кінцевому рахунку за основу всіх людських цінностей слугує моральність” *(А.Ейнштейн),* вивчення клінічних дисциплін і набуття знань про хвороби основані на принципах деонтології.

- Викладання основ біоетики і біобезпеки відбувається на кафедрі клінічної фармакології і фармакотерапії, де є виділений спецкурс на

3 курсі лікувального і стоматологічного факультетів (УІ семестр) – 45 годин

(1,5 кредита – 6 год. лекційних,

24 практичних і 15 год. самостійного опрацювання з підсумковим модульним контролем).

Студенти фармацевтичного факультету вивчають дисципліну на 4 курсі (УІІІ семестр) –

54 години *(1,5 кредита – 10 год. лекційних,*

20 практичних і 24 год. самостійного опрацювання з підсумковим модульним контролем).

Введення в наскрізний навчальний план предмету „основи біоетики й біобезпеки” на всіх факультетах, „етика й деонтологія в фармації” - на фармацевтичному сприяє формуванню моральної культури молодого спеціаліста, розвитку лікарів і провізорів, котрі :

- вміють вести розмову з пацієнтами;
- здатні думати про гідність людського тіла;
- про повагу до особистості;
- здатні взяти на себе відповідальність за здоров’я суспільства у державі.

Вони свідчать про високу заінтересованість молоді проблемами моральності, етики й деонтології.

Розв’язання ситуативних завдань, обговорення деонтологічних помилок, ознайомлення з міжнародними документами і кодексами – такий ідейний зміст занять **з біомедичної етики.**

Засудження евтаназії, обов’язкове дотримання лікарської таємниці, дотримання „Клятви” Гіппократа і Декларації прав людини (1948 р.) – є основою біомедичної етики в клініці.

- Суттєвими проблемами біоетики у хірургів вже багато років є трансплантологія органів та клітин людини.
- Переливання крові й трансплантація кісткового мозку, пересадка рогівки є темами для бурхливого обговорення на практичних заняттях з основ біоетики й біобезпеки.

Навчанню етики взаємостосунків „лікар-донор”, „лікар-хворий”, визначенню ступеня ризику, прогнозуванню їх результатів при хірургічних маніпуляціях сприяють викладацький склад кафедр і клінік власним прикладом і стосунками між собою, вихованням студентів на дотриманні традицій, усталених в університеті.

Біоетичні віхи, які складають основу навчального процесу в вищих навчальних закладах медичного спрямування

- Етичне відношення до тварин в експериментах на лабораторних заняттях.
- Навчання молодих людей вмінню зберігати і зміцнювати здоров’я.
- Первинна і вторинна профілактика захворювань внутрішніх органів у пацієнтів.
- Ідея невтручання у генетичні механізми відтворення людини та її клонування.
- Вирішення проблем трансплантології.

Діяльність СНТ (2,5 тис. студентів)

- Уміння одержувати й оцінювати здобутий результат;
- навики наукової роботи;
- вміння поводитися з тваринами під час експерименту і при їх виведенні з нього;
- екстраполяція одержаних даних на людину;
- етичні і правові принципи Гельсінської декларації ВМА.

Має місце біоетика і у післядипломній освіті: аспіранти, магістранти, інтерни продовжують вишкіл з **захисту прав та гідності людини** у зв’язку з використанням досягнень біології та медицини на практиці, приймаючи участь у лікувальному процесі й виконуючи науково-дослідну роботу, при плануванні й виконанні магістерських наукових робіт для присвоєння їм кваліфікації магістра медицини.

Створення в університеті **комісії з етики дисциплінувало науковців** при плануванні й виконанні наукових досліджень. Систематичне здійснення етичної експертизи дисертаційних і науково-дослідних робіт стимулює до дотримання вимог ВООЗ при проведенні клінічних випробувань лікарських препаратів й експериментів, сприяє контролю за безпечністю пропонованих ними методів дослідження і лікування.

А що ж далі?

Впровадження в практику охорони здоров’я новітніх досягнень науки і техніки породжує нові морально-етичні проблеми, від розв’язання яких залежить як зберегти людину, її культурний та соціобіологічний статус від руйнування.

І допомагають вченим Івано-Франківського національного медичного університету подолати ці проблеми слова вченого і лікаря Середньовіччя

Парацельса:

"Сила лікаря – в його серці…

Найвеличніша основа ліків – любов…"

Дякую за увагу !